

RADOVAN DÁVID

vzdělávací společnost

si dovoluje Vás pozvat na seminář

„Opatření ukládaná mladistvým a dětem podle zákona o soudnictví ve věcech mládeže - *Koordinace s novými standardy rodinného práva (styk, informování) a dopady na volbu a odůvodnění opatření*“

Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí
Akreditace Ministerstva vnitra České republiky

Termín a místo konání: 3. října 2025 od 9:00 do 15:00
online

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

lektor na právnických fakultách (Brno a Bratislava), šestnáctiletá praxe asistenta soudce Ústavního soudu, člen Světové organizace pro rodinné právo, čestný člen Profesní komory sociálně-právní ochrany dětí, člen redakční rady Juridical Analytical Journal, autor desítek článků, monografií (mimo jiné učebnice rodinného práva a civilního práva procesního) a komentářů (mimo jiné k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, zákonu o zvláštních řízeních soudních a exekučnímu řádu)

V souvislosti s narůstající trestní činností mladistvých vyvstává celá řada otázek, např. zda je právní úprava opatření a sankcionování mladistvých dostatečně účinná, aby postihla **příčiny protiprávního chování osob mladších osmnácti let věku** (a rovněž ochránila společnost). Jelikož mladiství delikventi představují zvláštní kategorii pachatelů trestné činnosti, jsou základní pravidla opatření obsažena v samostatném **zákoně č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže** a o změně některých zákonů. Nabízený program je určen nejen pro pracovníky orgánů sociálně-právní ochrany dětí, kteří v rámci své činnosti působí jako kurátoři pro děti a mládež, ale i pro další. Program je zaměřen na **postížení trestné činnosti mladistvých pachatelů** obsažené v zákoně o soudnictví ve věcech mládeže, nicméně s ohledem na **uplatňování odklonů** budou účastníci

programu seznámení i s některými ustanoveními zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním. Účastníci si osvojí znalost účelu opatření ukládaných mladistvým a zásad pro jejich ukládání, budou podrobně seznámeni nejen s celkovým systémem, ale také jeho jednotlivými prvky, tj. **individuálními výchovnými, ochrannými a trestními opatřeními** a odklony v trestním řízení.

Zákon o soudnictví ve věcech mládeže (ZSM) zůstává i po 1. 1. 2026 jádrem práce se skutky mladistvých a s činy jinak trestnými u dětí mladších 15 let. Novela občanského zákoníku a ZŘS účinná od 1. 1. 2026 míří převážně do **rodinně-právního** rámce: akcentuje zákaz tělesných trestů a ponižujících opatření, zpřesňuje **nepřímý styk** a **oboustranné informování** a posiluje participaci dítěte v **civilních** řízeních. Do konstrukce a ukládání opatření podle ZSM zasahuje jen **nepřímo** – zejména když je třeba sladit trestněprávní postup s nastavením péče, styku a informování v rodině, aby opatření bylo proveditelné, přiměřené a přezkoumatelné. Kurz navazuje na původní zaměření: **účel a systém** výchovných, ochranných a trestních opatření, role kurátorů a PMS a praktické využití **odklonů**; nově přidává metodiku koordinace s civilní rovinou po 1. 1. 2026

Na konci bude absolvent schopen:

- odlišit, co se po 1. 1. 2026 mění v civilním rámci a co zůstává beze změny v ZSM
- zvolit a **odůvodnit** adekvátní výchovné, ochranné či trestní opatření s testem proporcionality
- nastavit dohled, probační program nebo omezení tak, aby měly měřitelné výstupy
- využít a procesně zvládnout **odklony** v řízení proti mladistvým
- sladit opatření s režimem péče, styku (včetně nepřímého) a informování v civilní rovině
- zdokumentovat názor dítěte přiměřeně věku a promítnout jej do výroku a odůvodnění
- pracovat s důkazy a vést spis tak, aby obstál při odvolání i soudním přezkumu
- účinně spolupracovat se soudem pro mládež, PMS, OSPOD, školou a zdravotníky
- včas revidovat, změnit nebo zrušit opatření při změně poměrů

Závěr bude věnován konzultacím. **Dotazy**, na něž by měl být kurz především zaměřen, lze posílat na kontaktní e-mail **radovandavid@radovandavid.cz**.

Obsah kurzu:

1. Co se po 1. 1. 2026 skutečně mění a co ne

- Novela OZ a ZŘS zasahuje primárně do civilní roviny péče, styku a informování, nikoli do jádra ZSM
- Trestněprocesní rámec (ZSM, TŘ, TZ) zůstává rozhodující pro ukládání opatření mladistvým
- Reálné dopady novely vznikají v souhře s rodinně-právní úpravou, aby uložené opatření bylo proveditelné v rodině
- Participace dítěte v civilu posiluje požadavek na srozumitelnost komunikace i v „mládežnické“ agendě
- Zákaz tělesných trestů a ponižování se promítá do posuzování řádného výkonu rodičovské odpovědnosti
- Praktický závěr: nepřeceňovat novelu v trestněprávní části, ale vědomě ji koordinovat v civilní návaznosti
- Metodické dopady do interních formulářů, poučení a spisových standardů

2. Systém a účel opatření podle ZSM

- Cíl opatření: ochrana společnosti, výchova a reintegrace dítěte
- Výchovná, ochranná a trestní opatření jako komplex nástrojů s odlišnou intenzitou zásahu
- Volba nejmírnější funkční varianty a individualizace zásahu
- Upuštění od uložení trestního opatření a jeho podmínky
- Propojení opatření s programy PMS a komunitními zdroji
- Souvislost s odklony a restorativními přístupy
- Vazba na původní sylabus kurzu: systém, druhy a účel opatření i role PMS a kurátorů

3. Volba opatření: proporcionalita, individualizace a predikce rizik

- Hodnocení závažnosti činu, motivace a rizika opakování
- Rozumová a volní vyspělost, podpůrné zdroje a prostředí dítěte
- Test proporcionality a nejlepšího zájmu dítěte krok za krokem
- Kdy volit dohled, omezení či zákaz, kdy programovou intervenci
- Jak promítnout rodinné a školní poměry do volby opatření
- Přezkoumatelné odůvodnění volby a stanovení měřitelných cílů
- Typické chyby při „mechanickém“ ukládání opatření a jak jim předcházet

4. Výchovná opatření v praxi

- Dohled probačního úředníka a jeho obsah, povinnosti a kontrola plnění
- Probační programy: vstup, docházka, vyhodnocování, motivace
- Výchovné povinnosti a omezení včetně zákazů a příkazů
- Napomenutí s výstrahou jako nejmírnější zásah a jeho účel
- Jak nastavit kontrolní milníky a měření efektu
- Režim komunikace v rodině a škále kontaktu s ohledem na bezpečí dítěte
- Vzorové formulace podmínek výchovného opatření vymahatelných v praxi

5. Ochranná opatření

- Ochranná výchova: indikace, postup, komunikace se zařízením
- Ochranné léčení a koordinace se zdravotnickými službami
- Zabránění věci nebo jiné majetkové hodnoty, zabezpečovací detence v režimu mladistvých
- Preferování méně invazivních alternativ před ústavním režimem, je-li to bezpečné
- Kritéria pro změnu nebo ukončení ochranného opatření
- Práce s nesouhlasem rodiny a minimalizace sekundární újmy dítěte
- Dokumentační standardy a komunikace se soudem

6. Trestní opatření pro mladistvé

- Druhy trestních opatření a jejich zvláštní prevenční funkce
- Obecně prospěšné práce, peněžitě opatření a jeho podmíněný odklad výkonu
- Zákaz činnosti, propadnutí věci, zákaz vstupu na sportovní či kulturní akce
- Domácí vězení, podmíněné odsouzení a podmíněné odsouzení s dohledem
- Odnětí svobody jako krajní prostředek
- Alternativy k uložení trestního opatření a podmíněné upuštění
- Struktura výroku a odůvodnění, která ob stojí v přezkumu

7. Děti mladší 15 let: činy jinak trestné a výchovná opatření

- Specifika postupu u trestně neodpovědných dětí a role OSPOD a soudu
- Důraz na výchovná opatření a dohled jako hlavní nástroje nápravy
- Posílení rodičovských kompetencí a práce s hranicemi výchovy v rodině
- Kdy dává smysl civilní úprava styku a informování jako podpůrný rámec
- Propojení s poradenskými a preventivními programy školy a obce
- Stanovení měřitelných cílů a indikátorů pokroku u dítěte
- Revize opatření při změně poměrů v rodině a škole

8. Odklony v řízení proti mladistvým

- Charakteristika a účel odklonů v kontextu ZSM
- Podmíněné zastavení trestního stíhání a podmíněné odložení podání návrhu na potrestání
- Narovnání a jeho podmínky, obsah dohody a kontrola plnění
- Odstoupení od trestního stíhání, kdy obligatorní a kdy fakultativní
- Role PMS a kurátora při přípravě a kontrole dohody o odklonu
- Restorativní prvky: omluva, náhrada škody, práce ve prospěch komunity
- Propojení odklonů s volbou či změnou uloženého opatření

9. Důkazy, spis a přezkoumatelnost

- Důkazní minimum a práce s indiciemi ve „mládežnických“ případech
- Digitální důkazy, autenticita, integrita a řetězec evidence
- Záznamy školy, zdravotníků a sociálních služeb a jejich zákonný titul
- Jak odmítat nadbytečné důkazy a srozumitelně to vysvětlit
- Chronologie, indexace a přístupnost spisu pro přezkum
- Jak psát přehledný výrok a odůvodnění s vazbou na skutkový stav a cíl opatření
- Nejčastější procesní chyby a jak jim předcházet

10. Koordinace s civilní rovinou po 1. 1. 2026

- Kdy a jak navrhopvat úpravu styku, včetně nepřímého, paralelně s trestněprávním řízením
- Oboustranné informování dítěte a rodičů a jeho meze s ohledem na věk a bezpečí
- Jak civilní nastavení komunikace pomáhá plnit výchovné či ochranné cíle opatření
- Zákaz tělesných trestů a ponižujících opatření – práce s rodinou na změně výchovných postupů
- Předcházení rozporům mezi výrokem soudu pro mládež a civilním rozhodnutím
- Příklady formulací do zpráv a návrhů směrem k civilnímu soudu
- Modelové kazuistiky souběhu trestněprávní a civilní roviny

11. Diskuse a závěr